

Türkiye’de Kadının Konumu ve AB

Meltem KURTSAN

KAGİDER (Kadın Girişimciler Derneği)

Yönetim Kurulu Başkanı

Çağdaş toplum anlayışı her bireyin kendi yaşamını ilgilendiren konularda karar verme hakkının kabulüne dayanır. Hayal edilen kadın ve erkek bütün vatandaşların insani potansiyellerini özgürce gerçekleştirebileceği bir toplumdur.

Dünyada bugün toplumsal fırsatlardan eşit olarak faydalanamayan kesimlerin başında kadınlar geliyor. Kadınlar kendi yaşamları hakkında verilen kararlarda söz sahibi olabilmek için eşitlik istiyorlar ve eşitliği elde edebilmek için ise güçlenmek... Çağdaş toplumların “insanca yaşama” standardına kavuşabilmek için bireylere sunduğu temel güçlenme olanaklarını eğitim, ücretli çalışma ve siyasi kararlara katılım olarak tanımlayabiliriz.

Kadın hakları konusu sosyal eşitliği ve toplumsal uyumu hedefleyen Avrupa Birliği’nin önemli yapı taşlarından biridir. AB 70’li yıllardan bu yana kadın-erkek eşitliği alanında birçok kapsamlı düzenleme gerçekleştirmiş, gerek siyasi ve sosyal hayatta gerek çalışma hayatında eşitsizlikle mücadele etme yönünde büyük ilerlemeler kaydetmiştir.

Tüm önlemler AB vatandaşı kadınların daha eşit bir statüye kavuşmasını sağlamış olsa da AB eşitliğin her yönüyle ve tam anlamıyla sağlanması için zorunlu alanları tespit etmeyi ve çözüm üretmeyi sürdürmektedir.

Türkiye’deki kadın hakları ise gerek mevzuat gerek uygulama açısından AB ile aynı seviyede değildir. Esasen Türk kadının karşılaştığı eşitsizlikler mevzuat alanından çok uygulama alanında ortaya çıkmaktadır. Toplumun kadını ikinci planda tutan genel değer yargıları, ekonomik zorluklar ve bölgeler arası eşitsizlikler bunun en önemli nedenleri arasındadır.

AB’dekinin aksine Türkiye’de sorunların tespit edilmesine ve çözümlerine yönelik politikalar geliştirilmesine ilişkin bütünleştirilmiş bir yaklaşım da henüz bulunmamaktadır.

AB’deki kadınların istihdam oranı 1997 itibarı ile yaklaşık % 45 iken 2001 yılında % 55’e ulaşmıştır. AB kadın istihdam oranını 2010 yılı itibarıyla % 60’a çıkarmayı hedeflemektedir. Türkiye’deki istihdam piyasalarında kadınların durumu ise AB üyelerinden gerekse aday ülkelerden oldukça geridedir. 2001 yılı itibarı ile kadın istihdam oranı ancak %28ler’e ulaşabilmiştir. Üstelik bu oranın % 70’i ücretsiz aile işçisi olarak sosyal güvenlikten yoksun çalışmaktadır.

Türkiye’de bu düşük oranlara rağmen halen kadın istihdamını arttırıcı önlemler alınmamakta, bu da ülkenin insan kaynaklarını etkili kullanmasını engellemektedir.

Avrupa Birliği’ndeki 18 milyon KOBİ’nin %20-30’u kadın girişimciler tarafından kurulmuştur. Kadın girişimcilerin oranının erkek girişimcilerden daha düşük olmasının en önemli nedenleri, sermaye yetersizliği , mali kaynakların dağıtımında yapılan cinsel ayrımcılık ve teknoloji destek mekanizmaları konusundaki bilincin düşüklüğüdür.

Türkiye’de ise kadın girişimcilerin oranı son yıllarda artmakla birlikte tüm girişimcilerin % 8.4’ünü oluşturmaktadır. Bu durumun en önemli sebepleri piyasa araştırması, ürün ve kalite geliştirme, pazarlama teknikleri gibi konularda bilgi eksikliği, teknoloji kullanımında yüksek maliyetler, ataerkil değerler, yetersiz krediler ile mevcut kredilere ulaşmakta yaşanan zorluklardır.